

razvoj s finančnimi instrumenti ESIS

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja

Finančni instrumenti

Finančni instrumenti, ki jih sofinancira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, so trajnosten in učinkovit način vlaganja v rast in razvoj posameznikov, podjetij in virov v kmetijskem in gozdarskem sektorju kot tudi v podeželskem gospodarstvu. Podpirajo lahko širok nabor razvojnih ciljev v korist širokega kroga prejemnikov z možnostjo ponovne uporabe sredstev za nadaljnje naložbe.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP), ki je instrument financiranja drugega stebra Skupne kmetijske politike Evropske unije in eden od Evropskih strukturnih in investicijskih skladov, si prizadeva okrepiti kmetijski in gozdarski sektor EU ter podeželska območja na splošno.

V obdobju 2014–2020 znaša skupni proračun EKSRP več kot 96 milijard evrov. Ta podpora je namenjena kmetijstvu, gozdarstvu in upravljanju z okoljem oz. naravnimi viri kot tudi trajnostnemu razvoju podeželskega gospodarstva.

Podpora EKSRP se lahko zagotavlja z nepovratnimi sredstvi, vse bolj pa tudi s finančnimi instrumenti.

Povpraševanje po finančnih instrumentih, sofinanciranih s strani EKSRP, od leta 2007 narašča, še zlasti po nastopu finančne in gospodarske krize, s katero so se proračuni za podeželska območja in kmetijstvo zmanjšali.

Finančni instrumenti

- naj bi se poplačali,
- krožijo, tj. sredstva se povrnejo in so ponovno uporabljena na istem območju,
- so primerni za finančno vzdržne projekte, tj. za take, ki lahko ustvarijo dovolj prihodkov ali prihrankov za vračilo prejete podpore,
- so zasnovani tako, da privabljajo sovlaganja iz drugih virov, vključno z zasebnimi naložbami, in s tem večajo zneske sredstev, ki so na voljo v določenih sektorjih/območjih, kjer so težave z dostopom do financiranja,
- so lahko v obliki posojil, jamstev ali lastniškega kapitala,
- lahko prispevajo k razvoju trga in s tem podpirajo razvoj ponudbe,
- se lahko dopolnjujejo z nepovratnimi sredstvi in
- so lahko upravljani s strani nacionalnih ali regionalnih bank, mednarodnih organizacij, kot sta Evropska investicijska banka ali Evropski investicijski sklad, finančnih posrednikov in (samo za posojila in jamstva) organov upravljanja.

V obdobju 2014–2020 je glede na prepoznane prednosti raba finančnih instrumentov razširjena na **vse tematske cilje** in pričakuje se, da se bo z izboljšanimi in prožnejšimi možnostmi za izvajanje še okrepila.

Finančni instrumenti so lahko sofinancirani s strani EKSRP za **podporo prednostnim naložbam, določenim v EKSRP Programu za razvoj podeželja (PRP)** držav članic. Podprejo lahko izvedbo mnogih ukrepov, ki jih pokriva EKSRP, pod pogojem, da rešujejo **prepoznano vrzel na trgu**, tj. na področjih, kjer banke niso pripravljene posojati in/ali kjer zasebni sektor ni pripravljen vlagati, ko gre na primer za male kmetije ali nova kmetijska podjetja brez zadostne kreditne zgodovine ali zavarovanja.

Finančni instrumenti lahko tako prispevajo k doseganju večine zastavljenih prioritet EU za razvoj podeželja:

- pospeševanje prenosa znanja ter inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželskih območjih,
- krepitev konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva ter spodbujanje ekonomske uspešnosti kmetij,
- spodbujanje organiziranja živilske verige,
- spodbujanje učinkovite rabe virov ter podpiranje prehoda v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju na nizkoogljično gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe, in
- spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij s poudarkom na ustanavljanju in razvoju malih podjetij in ustvarjanju novih delovnih mest.

Finančni instrumenti v okviru EKSRP so **na voljo vsem potencialnim prejemnikom v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželskih območjih, ki se lotevajo finančno izvedljivih naložbenih projektov.**

S sredstvi EKSRP se lahko izvaja širok nabor finančnih instrumentov:

- **Posojila**, ki so predvidena tam, kjer poslovnih (npr. bančnih) sploh ni, ali pa se jih ponudi pod bolj ugodnimi pogoji kot poslovna (npr. z nižjimi obrestmi, daljšimi odplačilnimi dobami ali z manjšimi zavarovanji). Posojila bi lahko na primer kmetom in njihovim družinam pomagala diverzificirati vire prihodkov z razvojem dejavnosti, kot je turizem na kmetiji ali s hrano povezana dejavnost, kot so restavracije z lokalno prehrano, ali z naložbeno podporo mladim kmetom ali z naložbami v kmetijsko mehanizacijo z namenom izboljšanja splošne učinkovitosti kmetij in njihove trajnosti.
- **Mikrokrediti**, ki so manjša posojila posameznikom brez dostopa do finančnih storitev, pogosto za krajša časovna obdobja, brez ali z zelo nizkim zavarovanjem, npr. posojila kmetom za nakup opreme za večjo dodano vrednost ali kakovost pridelka ali projektom v okviru strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnosti.

- **Jamstva**, ki posojilodajalcu zagotavljajo, da bo njegov kapital poplačan, če posojilojemalec ni zmožen odplačati posojila. To bi lahko na primer koristilo podjetjem, ki nameravajo vlagati v biogospodarstvo ali učinkovito rabo virov ali kmetom, ki imajo potrebne spretnosti in financiranje s strani bank, nimajo pa potrebnega jamstva ali zavarovanja za pridobitev posojila.
- **Lastniški kapital**, kjer je kapital vložen v zameno za popolno ali delno lastništvo podjetja; vlagatelj kapitala lahko delno prevzame upravljanje podjetja in je udeležen pri dobičku podjetja, kasneje pa lahko proda svoj delež ter si tako povrne vloženo in ustvari dobiček. Lastniški kapital je primernejši za podjetja z višjimi tveganji in potencialno višjo rastjo, na primer MSP, ki delujejo v agroživilskem sektorju in gradijo nove predelovalne tehnologije ali v njih vlagajo.

Finančne instrumente je mogoče koristiti tudi v kombinaciji z nepovratnimi sredstvi. In drugimi oblikami podpore. Kot predpogoj za privabljanje investicijskih skladov je pogosto potrebno izboljšati pripravljenost za naložbe. Preko EKSRP se lahko zagotovi brezplačno svetovanje in druge vrste podpore.

Finančni instrumenti, ki jih sofinancira EKSRP, lahko dolgoročno prispevajo k razvoju in diverzifikaciji sektorja in naložbam vanj, tako da podpirajo dejavnosti na področjih, kjer je obseg naložb majhen, in spodbujajo razvoj komercialno donosnih projektov ter s tem odpirajo nove tržne priložnosti. Ustvarjajo lahko priložnosti za vlagatelje in finančne posrednike. Dostop do financiranja je za podjetja v kmetijskem in gozdarskem sektorju navadno drag in težaven. V mnogih državah članicah banke in druge finančne institucije sektorja dojemajo kot visoko tveganje v smislu dajanja posojil in dostopa do kreditov. Z udeležbo javnega sektorja preko finančnih instrumentov in s tem povezano delitvijo tveganj pa lahko postanejo nekateri projekti privlačne naložbe.

Dodatne informacije

O razvoju podeželja:

http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_sl.htm

Priročnik za organe upravljanja o finančnih instrumentih v programih ESIS:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

O metodologiji predhodnega vrednotenja za finančne instrumente:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Spletna stran 'fi-compass', platforma za svetovalne storitve o finančnih instrumentih v okviru ESIS:

<http://www.fi-compass.eu/>

Uredba o Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in uredbe drugih Evropskih strukturnih in investicijskih skladov, vključno z izvedbenimi in delegiranimi akti:

<http://enrd.ec.europa.eu/en/policy-in-action/cap-towards-2020/rdp-programming-2014-2020/policy-overview>

O državni pomočeh v kmetijskem in gozdarskem sektorju in na podeželskih območjih:

http://ec.europa.eu/agriculture/stateaid/index_en.htm

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg